

KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

V Bruselu dne 20.02.2006
KOM(2006) 65 v konečném znění

ZPRÁVA KOMISE

Druhá zpráva založená na článku 14 rámcového rozhodnutí Rady ze dne 28. května 2001 o potírání podvodů a padělání bezhotovostních platebních prostředků

{SEK(2006) 188}

1. Úvod

Rada přijala své rámcové rozhodnutí ze dne 28. května 2001 s cílem v celé Unii prostřednictvím trestního práva zaručit jednotnou a posílenou ochranu před podvody a paděláním bezhotovostních platebních prostředků.

Komise předložila podle článku 14 a na základě prvních obdržených informací Evropskému parlamentu a Radě zprávu o opatřeních, která členské státy přijaly pro dosažení souladu s rámcovým rozhodnutím. Komise na základě závěrů ze zasedání Rady ve dnech 25. – 26. října 2004 předloží novou zprávu, která se bude opírat o doplňující informace, jež jí byly předány.

Tato druhá zpráva není konsolidovaným zněním zprávy, kterou již Komise přijala, nýbrž odkazuje pouze na členské státy, jimiž se zpráva předtím nezabývala (AT, DK, GR, LU, NL a PT), a dodatečně na ty členské státy, o nichž sice první zpráva pojednává, ale údaje o nich by měly být doplněny nebo upraveny (BE a SE). V druhém případě je však zpráva konsolidovaná, pokud jde o tyto dva členské státy. Bylo rovněž dohodnuto, že do ní budou zahrnuty členské státy, které přistoupily 1. května 2004, neboť první zpráva se jimi samozřejmě nemohla zabývat.

Aby bylo možné tuto druhou zprávu souběžně číst a porovnávat se zprávou první, je v ní co možná nejvíce zachováno stejné schéma a stejná forma jako ve zprávě první. Ve srovnávacích tabulkách o provádění a v přílohách je rovněž zachována stejná struktura.

S cílem vyhnout se opakováním byly v této zprávě co nejvíce omezeny opakující se formulace obecné povahy (což je pro rámcová rozhodnutí charakteristické) nebo povahy metodologické (kritérium pro hodnocení), přičemž se v případě těchto hodnocení odkazuje na první zprávu.

2. VNITROSTÁTNÍ OPATŘENÍ, JEŽ SE PŘIJÍMAJÍ PROTO, ABY RÁMCOVÉ ROZHODNUTÍ BYLO UPLATŇOVÁNO

2.1 Situace ohledně provádění rámcového rozhodnutí: Tabulka 1.

Zpráva se opírá o informace, které byly Komisi sděleny a které byly, bylo-li to nezbytné a možné, doplněny prostřednictvím výměny informací s vnitrostátními kontaktními místy. Obecně jsou informace poskytnuté většinou členských států, které odpověděly, vyčerpávající. Všechny členské státy, které Komisi neoznámily informace určené pro první zprávu nebo zaslaly nepostačující informace, Komisi obeznámily s veškerými svými vnitrostátními právními předpisy a přiložily konkrétní vysvětlení. LU a GR odpověděly, že legislativní předloha ještě čeká na posouzení Parlamentu.

Pět členských států, které přistoupily dne 1. května 2004 (LV, LT, PL, CZ a SK) Komisi obeznámily se zněním ustanovení, kterými se v jejich vnitrostátních právních předpisech provedou závazky vyplývající z rámcového rozhodnutí. CY podal Komisi částečné informace o stavu ohledně uplatňování rámcového rozhodnutí. EE, HU, MT a SI Komisi neodpověděly.

Tato zpráva v odstavcích 2.2 – 2.7 zohledňuje pouze platné právní předpisy a nepřihlíží k legislativním předlohám, jež některé členské státy oznámily.

2.2 Trestné činy související s platebními nástroji (článek 2): Tabulka 2

Šest členských států (BE, DK, LU, NL, PL a SE) s cílem naplnit ustanovení čl. 2 písm. a) používá velice obecné pojmy nebo definice krádeže, krádeže s přitěžujícími okolnostmi nebo jiných forem neoprávněného присвоjení. Naopak trestněprávní předpisy v AT, LT, LV, PT a SK výslovně uvádějí platební prostředky. CZ trestá neoprávněné používání platebních karet a do svých právních předpisů právě zavádí širší odkaz na platební prostředky. LT trestně postihuje také finanční ztrátu, tj. právní situaci, která v rámcovém rozhodnutí nebyla zmíněna. SK do svých vnitrostátních právních předpisů zavedlo rozlišování mezi neoprávněným používáním platebních prostředků a protiprávním obohacováním. CY tuto oblast nijak neupřesnil.

Pokud jde o pozměnění či padělání platebního nástroje, jež je uvedeno v čl. 2 písm. b), většina členských států omezuje trestnost podvodů na platební prostředky, jež jsou jako příklad uvedeny v článku 1.

BE a NL výslovně nezmiňuje platební prostředky, které jsou zahrnuty do širěji pojatých kategorií trestných činů. LU odpovědělo, že legislativní předloha, pomocí níž má být do vnitrostátních předpisů proveden čl. 2 písm. b), c) a d), ještě čeká na posouzení Parlamentu

Tři členské státy (BE, DK a PL) nepovažují výslovně za trestná taková jednání, jež spočívají v přijetí, získání, přepravě, prodeji nebo převodu na jinou osobu nebo vlastnictví platebních nástrojů za podmínek uvedených v čl. 2 písm. c) rámcového rozhodnutí. Tyto kategorie trestných činů jsou obsaženy v obecnějším pojetí krádeže právoplatného dokladu.

Jednání spočívající v získání, opatření si, prodeji nebo postoupení třetí osobě nepravdivých, padělaných, odcizených nebo nezákonně získaných platebních nástrojů je výslovně kvalifikováno jako trestný čin v AT, CY, CZ, LV, LT, NL a SE, které rovněž výslovně rozlišují mezi „získáním“ a „vlastnictvím“. Na přepravu se vztahují obecné právní předpisy těchto států.

Většina členských států považuje rovněž za protiprávní jednání podvodné použití padělaných bezhotovostních platebních nástrojů, někdy i v širších souvislostech než jak jsou popsány v čl. 2 písm. d). V některých členských státech je podvodné použití, tj. takové, které prostřednictvím podvodu způsobuje škodu, trestáno právními předpisy, které se vztahují na podvody obecně, a souvisejícími doplňujícími předpisy.

Některé členské státy (BE, DK a PL) se s odvoláním na předpisy, definice, výrazy nebo obecné pojmy domnívají, že jejich vnitrostátní právní předpisy jsou v souladu s rámcovým rozhodnutím. Jak bylo uvedeno v první zprávě, mohou být samotné obecné právní zásady dostačující, pokud zaručí, že se legislativní nástroj bude uplatňovat dostatečně zřetelným a přesným způsobem.

2.3 Počítačové trestné činy (článek 3): Tabulka 3

AT, BE, CZ, DK, LV, LT, NL, PL, PT, SK a SE uvedly, že jejich trestněprávní předpisy zaručují účinný postih protiprávního jednání souvisejícího s výpočetní technikou, které je uvedeno v článku 3. Většina členských států podvod vymezuje širěji (AT, BE, CZ, LT, NL a zejména PL), přičemž toto vymezení zahrnuje neoprávněnou změnu fungování počítačového programu nebo systému nebo zanesení, změnu, vymazání či odstranění počítačových dat. Zejména CZ právě zavádí přesnější právní předpisy. Ve třech členských státech (PT, SE a SK) se na protiprávní praktiky zmíněné v uvedeném článku vztahují obecné předpisy pro protiprávní jednání související s výpočetní technikou. LU odpovědělo, že legislativní předloha, pomocí níž má být do vnitrostátních předpisů proveden čl. 3, ještě čeká na posouzení Parlamentu. CY k této oblasti nic nesdělil.

2.4 Trestné činy související se speciálními zařízeními (článek 4): Tabulka 3

Většina členských států, které Komisi odpověděly, mají trestněprávní předpisy, které se vztahují na všechna protiprávní jednání uvedená v článku 4. Některé členské státy (AT, BE, CZ, DK, NL, PL, SE a SK) však pro dosažení souladu s uvedeným článkem odkazují na některé velice obecné a široce pojaté předpisy.

Zejména PT oznámilo, že nemá zvláštní právní předpisy, které se vztahují na ustanovení článku 4. Na protiprávní jednání uvedená v prvním odstavci zmíněného článku se vztahuje článek trestního zákoníku o činech spáchaných s cílem pozměnit či padělat domácí či zahraniční cenné papíry a záruční či kreditní karty. Na čl. 4 písm. b) se však portugalské právní předpisy nevztahují. K úpravě právních předpisů dojde při právě probíhající reformě trestního práva.

LV a LT do svých vnitrostátních právních předpisů zavedly zvláštní odkazy na počítačové programy, které byly speciálně navrženy tak, aby jejich prostřednictvím bylo možné dopouštět se jednoho či druhého protiprávního jednání, jež jsou uvedena v čl. 2 písm. b); učinily tak proto, aby dosáhly souladu s článkem 4. V právních předpisech LU ještě nejsou zvláštní ustanovení, jejich prostřednictvím má být dosaženo souladu s článkem 4. CY o tomto druhu protiprávního jednání Komisi nezaslal žádné informace.

2.5 Tresty (článek 6): Tabulka 4

Většina členských států učinila vše potřebné k tomu, aby byla splněna podmínka uložená článkem 6 s cílem zajistit, že jednání uvedená v člancích 2 až 4 jsou trestána účinnými, přiměřenými a odrazujícími tresty včetně, alespoň v závažných případech, trestu odnětí svobody, které mohou vést k vydání pachatele.

Všechny členské státy stanovily tresty odnětí svobody (viz tabulka 4) pro protiprávní jednání uvedená v člancích 2, 3 a 4, ale, jak vyplývá z tabulky 4, způsoby, jimiž se provedl článek 6, jsou velmi různorodé.

V sedmi členských státech je stanoven maximální trest odnětí svobody za jednání uvedená v článku 2: AT trestá maximální sazbou pěti let vězení za pozměnění, přijetí a podvodné použití; CY ukládá nejvyšší sazbu čtrnácti let za pozměnění platebních prostředků a sedm let za jejich používání a získání; DK ukládá nejvyšší sazbu šesti

let za pozměnění a krádež platebních prostředků a 18 měsíců za používání; LV ukládá deset let za krádež, získání a zničení platebních prostředků a trest ve výši 3 až 15 let za pozměnění, podvodné použití a použití padělaných platebních nástrojů; LT ukládá nejvyšší šestiletou sazbu za používání padělaných nástrojů; NL sedm let; PT trestá nabytí padělaných platebních nástrojů trestem odnětí svobody na tři roky, nezákonné obchodování s měnou maximální pětiletou sazbou, používání padělaných šeků na doručitele od šesti měsíců do pěti let a padělání trestem do tří let (minimální sazba) do dvanácti let (maximální sazba); SE uplatňuje nejvyšší trest se sazbou deseti let na krádež, padělání a přijetí pouze tehdy, jedná-li se o „závažné“ protiprávní jednání.

Pět členských států ukládá trest odnětí svobody, který má maximální a minimální sazbu let vězení.

Belgie ukládá tresty od 2 měsíců až do odnětí svobody na doživotí (podle toho, zda existují přitěžující okolnosti) za krádež a vydírání. CZ od pěti do osmi let vězení za pozměnění/padělání, od dvou do osmi let za podvodné použití, LU od jednoho do pěti let za krádež. PL ukládá trest od tří do pěti let za padělání a nezákonnou držbu, zatímco za krádež se ukládá trest od jednoho do dvanácti let vězení. Na SK se za výrobu, padělání/pozměnění a používání platebních prostředků ukládají tresty v rozmezí jednoho až pěti let vězení. SK je jediným státem, který trestá nezákonné obohacování nejvyšší sazbou, a to dvěma lety vězení.

Některé členské státy ukládají pouze tresty odnětí svobody, jiné vedle toho ukládají i pokuty.

PL, PT a LT ukládají trest odnětí svobody v kombinaci s pokutou. NL a SK nabízejí volbu mezi vězením a pokutou nebo kombinaci obou. CZ nabízí volbu mezi vězením a pokutou. V případě protiprávních jednání uvedených v čl. 2 písm. b), c) a d) je výše peněžních trestů proměnlivá, a to bez předem stanovených omezení (CZ) nebo až po pokutu v podobě 360 dní (AT).

Většina členských států (BE, CZ, LT, NL, PT a SK) zachovává tradiční systém, v AT je stanoven *systém pokut v podobě dní*.

Většina členských států v případě protiprávních jednání uvedených v článku 2 bere v potaz stupeň závažnosti. Právní předpisy některých členských států (AT, CY, CZ, LV, PT a SK) počítají s přitěžujícími okolnostmi jako jsou účast na zločinném spolčení nebo jednání uvedená v článku 2. Většina členských států má za to, že za jednání uvedená v článku 4 lze ukládat nižší tresty než tresty uvedené v člácích 2 a 3. Kromě toho tresty ukládané za jednání uvedená v článku 3 jsou nižší než tresty ukládané za jednání uvedená v článku 2.

Zdá se, že na základě posouzení povahy trestů, které mohou členské státy uložit, lze v přípravné fázi dospět k závěru, že tresty jsou dostatečně odrazující: všechny členské státy, kterými se uvedená zpráva zabývá, totiž stanovily uložení trestu odnětí svobody za jednání uvedená v článku 2.

Všechny členské státy (jež jsou předmětem uvedené zprávy i ty, jimiž se zabývala první zpráva), pokud ukládají tresty za protiprávní jednání uvedená v člácích 2, 3

a 4, mají ve svých trestněprávních předpisech obecná ustanovení vztahující se na účast, podněcování a pokus ve smyslu článku 5.

Rovněž v případě této zprávy se dospívá k závěru, že za *přípravná jednání* se obecně ukládá trest pouze ve Švédsku; všechny ostatní státy tato jednání trestají pouze v případě specifických trestných činů. V případě závažných protiprávních jednání se za *pokusy* obecně ukládá trest ve všech zemích; ve většině zemí se za pokus o spáchání *méně závažného trestného činu* obecně ukládá trest, ačkoli některé země za něj ukládají trest pouze ve výslovně stanovených případech.

2.6 Soudní pravomoc (článek 9): Tabulka 5

Zdá se, že většina členských států dodržuje povinnosti uložené v čl. 9 odst. 1 písm. a) a b). PL splňuje podmínky písm. a) a s jednou výjimkou i podmínky písm. b): na základě polských právních předpisů státní příslušník, který v zahraničí spáchal trestný čin, za který vnitrostátní právní předpisy ukládají trest odnětí svobody ve výši nejméně dvou let, musí být souzen a odsouzen podle těchto právních předpisů, nalézá-li se na území státu. Čtyři členské státy (AT, DK, LT a SE) prohlásily, že se nepřizpůsobí čl. 9 odst. 1 písm. c), na jehož základě se určuje soudní pravomoc, pokud byl trestný čin spáchán ku prospěchu právnické osoby, která má sídlo na území tohoto členského státu.

V právních předpisech LU nejsou ustanovení, jejichž prostřednictvím má být dosaženo souladu s uvedeným článkem, a CY k této povinnosti nepodal žádné informace.

2.7 Odpovědnost právnických osob a sankce vůči nim (články 7 a 8): Tabulka 6

Pět členských států (AT, LV, CZ, PT a SK) oznámilo, že legislativní předloha, pomocí níž mají být do vnitrostátních předpisů provedeny články 7 a 8 rámcového rozhodnutí, ještě čeká na posouzení Parlamentu. Šest členských států (BE, DK, LT, NL, PL a SE) mají takové právní předpisy, které zaručují, že právnické osoby lze pokládat za odpovědné za jednání uvedená v člancích 2 až 4, jichž se jejich jménem dopustily osoby, které mají v těchto právnických osobách řídicí pravomoc. Ty samé členské státy rovněž přijaly nezbytná opatření pro to, aby mohla být právnická osoba považována za odpovědnou, pokud nedostatečný dohled nebo kontrola ze strany vedoucích pracovníků umožnily, že došlo k jednáním, jež jsou uvedena v člancích 2 až 4.

Tytéž členské státy stanovily ukládání správních nebo trestních pokut a (někdy) další opatření, a to od zrušení rozhodnutím soudu až po správní sankce nebo sankce podle obchodního práva. Z tabulky 6 vyplývá, že tyto sankce nebo správní, občanskoprávní nebo trestní opatření mohou být nejrůznější povahy.

3. ZÁVĚRY

Většina členských států, které Komisi odpověděly, v tomto druhém správním roce dosáhnou explicitního a v některých případech implicitního souladu s rámcovým rozhodnutím. To je případ článků 2, 3 a 5. Dva členské státy (GR a LU) ještě nepřijaly všechna opatření, jež jsou nezbytná pro úplné provedení rámcového

rozhodnutí do vnitrostátních předpisů, neboť danou předlohu zákona musí ještě schválit vnitrostátní parlament. CY Komisi neposkytl dostačující informace, a proto nelze celkově posoudit, zda jsou jeho vnitrostátní právní předpisy v souladu s ustanoveními rámcového rozhodnutí.

Většina členských států provedla článek 4 do svých vnitrostátních předpisů, i když v některých těchto státech prostřednictvím velice obecných ustanovení. Zejména PT sdělilo, že na protiprávní jednání uvedená v čl. 4 odst. a) se vztahují ustanovení použitelná na pozměnění a padělání cenných papírů a že v případě čl. 4 písm. b) bude nezbytné přistoupit k legislativní změně.

Provedení článku 6 týkajícího se trestních sankcí je v souladu s právními předpisy, i když příliš nejednotným způsobem.

Téměř všechny členské státy, které Komisi odpověděly, dodržují nebo, až jejich právní předpisy týkající se této oblasti vstoupí v platnost, budou dodržovat povinnost danou článkem 6, totiž za jednání uvedená v člancích 2 až 4 ukládat účinné, přiměřené a odrazující tresty.

Členské státy (BE, DK, LT, NL, PL a SE) do svých vnitrostátních právních předpisů provedly články 7 a 8; uvedené členské státy mají právní předpisy, v nichž je stanovena odpovědnost právnických osob. V pěti členských státech legislativní předloha, pomocí níž mají být do vnitrostátních předpisů provedeny články 7 a 8, ještě čeká na posouzení Parlamentu

Zdá se, že většina členských států dodržuje povinnosti uložené v čl. 9 odst. 1 písm. a) a b). Čtyři členské státy (AT, DK, LT a SE) prohlásily, že své právní předpisy nebudou uvádět v soulad s ustanoveními čl. 9 odst. 1 písm. c).

Nelze si než postesknout, že ke dni dokončení této zprávy sedm členských států neoznámilo všechny své příslušné právní předpisy nebo ještě nedokončilo provádění rámcového rozhodnutí.